

Same in Finnish

Märkligt hur lite uppmärksamhet 150-årsjubileet av det stora språkreskriptet tillsvidare har väckt i offentligheten. Den 30 juli 1863 undertecknade kejsar Alexander II en förordning som slog fast att finskan inom 20 år skulle bli jämbördig med svenskan som offentligt språk i storfurstendömet Finland.

Reformen hade på längre sikt en omvälvande effekt på samhällsutvecklingen och är en central förklaring till att Finland så snabbt fick ett fungerande och med tiden alltmer demokratiskt civilsamhälle. På motsvarande sätt säkrade språkparagrafen i 1919 års regeringsform och till den anslutna 1922 års språklagar att landets svenskspråkiga befolkning fortsättningsvis kunde delta i samhällslivet på jämlik grund.

Båda dessa stora språkreformer drevs igenom i samband av andra stora förnyelser i samhället. Hösten 1863 började Finlands lantdag efter 54 års paus sammanträda regelbundet. Sensommaren 1919 blev Finland med hjälp av nämnda regeringsform den parlamentariska demokrati som vi är ännu i dag.

Utan dessa stora omdaningar i det politiska livet skulle språkreformerna i fråga antagligen ha blivit slag i luften. Detta är bra att hålla i minnet när vi diskuterar det aktuella medborgarinitiativet om att göra undervisningen i svenska frivillig i grundskolan. Många befarar att om riksdagen driver igenom en dylik lag så är steget kort till en avveckling hela vår tvåspråkiga offentlighet och att vi i slutändan har ett enspråkigt finskt Finland.

Jag tror att detta är ett perspektivfel. Allting talar för att en betydande del av kommunikationen i vårt samhälle redan inom ett eller två decennier kommer att ske på engelska. Förra söndagen publicerade *Helsingin Sanomats* redaktör Minna Lindgren ett kåseri i vilket hon med anledning av agget mot svenskan föreslog att ”Låt oss då i stället tala engelska”.

Förslaget var antagligen avsett som en tankeväckande provokation. Men det vore faktiskt värt att på allvar dryfta möjligheten att göra engelskan till ett officiellt språk i Finland. Detta kunde nämligen vara lösningen på många av Finlands stora samhällsliga utmaningar som på olika sätt sammanhänger med vår försämrade konkurrenskraft i världsekonomin.

Vill vi kommunicera lönsamt och effektivt i ett globalt sammanhang så bör det ske på så god engelska som möjligt. Och vill vi locka hit mer kunnigt folk och också få dem att trivas här så kan vi inte i längden förutsätta att de ska lära sig våra småspråk. Eller hur många tror att vår snabbt växande ryskspråkiga minoritet är beredd på det?

Konsekvenserna av en dylik språkreform vore knappast så hemska som många befarar. Tvärtom skulle en sådan språklag på ett bestående sätt skingra allt käbbel om tvångssvenska och förfinskning. Finska och svenska skulle självklart kvarstå som hemspråk och som första språk i undervisningen och närmiljön. Men i övrigt kunde vi avklara det mesta på engelska och konstatera att ”Same in Finnish”.

Henrik Meinander, HBL 24.8.2013